

IZHAJA VSAK DAN

Več ali manj v praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Ponedeljni številci se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih vobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstih lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne odzira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepraznovana pisma se ne sprejemajo in rekapit se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Georgije Galati 20 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik in koncesor lista „Edinost“ — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročilom v Trstu, ulica Georgije Galati št. 20.

Peščno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON R. II-57.

Pogajanja so suspendirana!

Splošna situacija je veleresna.

Pogajanja brez pozitivnih uspehov.

LONDON 6. (Izv.) Odločitev o miru ali vojni je zopet zavlečena. Turški delegati, ki so prejeli včeraj od svoje vlade nove instrukcije, so se posvetovali celo noč in so danes prišli z novimi predlogi na dan. Vključno temu pa, da ti predlogi ne odgovarjajo ultimatu, se delegati vendar niso prenehali posvetovati. Delegati so pripravljali, da se še dalje posvetojujejo, ker so poslaniki želeli, da se da Turkom roka za premislek. Dr. Danev je rekel danes, da se je položaj zboljšal. Turki so po njegovem mnenju postali pametni in kriza ni več tako nevarna.

Turki so baje tudi ponudili, da bi se bolgarsko-turška meja uredila v smislu svetostefanskih dogovorov. Glede Drinopolja pa vztrajajo še vedno na svojem prvotnem stališču. Potom zaupnih glasov pa so balkanski delegati izvedeli, da se bode Drinopolje do preteka desetih dni gotovo samo udalo.

Nade na mir so v krogih delegatov in v drugih političnih krogih precejšnje in neki angleški politik je rekel, da se mu zdi, da je mir virtualno že podpisan. — Seveda pa ni izključeno, da se pride velika zmeda.

Položaj v Evropi je veleresen.

DUNAJ 6. (Izv.) Oficijozno poročilo označuje razvoj dobrih nad ustavljenim. Enodušnost velesil v vprašanju Albanije in njene avtonomije je ogrožena radi omejitve te nove države, to pa za to, ker vztrajata Rusija in Avstrija glede te točke vsaka na svojem med seboj diametralno nasprotujočem si stališču. Diplomati še pač občujejo prijetljivo, ali nobena država se neče drugi udati.

Te nesrečne albanske meje znajo nenadoma postati usodne. Rusija je pripravljena in Francija se oborožuje v skoro vsem obsegu. V političnih krogih se tudi šepeče, da je odredila Nemčija na francozki in ruski meji še marsikaj pomenljivega. I na ruskozi i na nemški strani iščejo kompromisa, da bi Avstrijo in Rusijo glede albanskih mej spravili v soglasje. Do sedaj je bilo vse zaman.

Vendar pa se nahajajo optimisti, da bode mogoče spraviti obe državi z njunih stališč na neko srednjo pot. Hudo je pa to, da je vprašanje o albanskih mejah postalo vprašanje prestiža obeh držav.

Posebno važnost prisojajo potovanju bivšega avstrijskega poslanika pri Kvirinatu, Lützowa, ki je obiskal Cartwrighta v Londonu. Znamenje resnega položaja, v katerem se Evropa nahaja, je dejstvo, da povsod krepijo in utrjujejo svoje priprave. Včeraj je grof Berchtold cesarju obširno poročal o političnem položaju. Dolgo ne bode treba več čakati na odločitev, izlasti ker je odvisna od težkoč, ki se jih toliko javlja pri mirovni pogajanjih. Čim prej bode sklenjen mir na Balkanu, tem prej se umiri Evropa.

Negotovitost londonskih mirovni

pogajanj.

LONDON 6. (Kor.) Reuterjev urad je izvedel davi iz krogov balkanskih delegatov, da ne smatrajo položaja tako resnim kakor v soboto. Vprašanje preloma v pogajanjih se ne zdi sedaj tako pereče kakor je bilo v soboto. Menijo, da velesile ne bodo intervenirale pred zavzetjem Drinopolja, ki se pričakuje najpozneje v desetih dneh. Intervencija bi namreč bila pred padcem Drinopolja kršenje nevtralnosti napram Turčiji.

Zavezniki priznavajo, da so politične zmede možne kot posledice nadaljevanja vojne in se sami trudijo kakor i velesile, da preprečijo komplikacije. Verjetno je, da se bodo razprave med turškimi in balkanskimi delegati nadaljevale. Glede Drinopolja se bo uredilo vse v najkrajšem času. Reuterjev urad je izvedel, da smatrajo zavezniki za velik korak naprej turški predlog glede meje Marica—Tundža, glasom katerega bi bil Lozengrad bolgarski. Ta meja je skoraj istovetna z mejo svetostefanskega dogovora, a zavezniki je ne bi mogli sprejeti. Tega se zavedajo Turki sami, kar dokazuje dejstvo, da se že bolj ozirajo na položaj. Pričakovati je, da bodo sledili še drugi predlogi, ki dovedejo do mira.

Turško moledovanje pri velesilah.

CARIGRAD 6. (Kor.) Porta je poslala svojim poslanikom okoliščino in jim je naložila, obvestiti velesile, da je Turčija pri volila v vsakojake žrtve, da dokaže svojo željo, skleniti mir. Odpovedala se je vseh pokrajin zapadno od Drinopolja, mora pa vztrajati pri posesti Drinopolja, ker je to potrebno za obrambo glavnega mesta. Porta ne more nikdar odstopiti otokov v Arhipelu, da pa dokaže svoje miroljubne namene, se je odpovedala vseh pravic do Krete. Zato pa upa, da bodo velesile prav cenile logiko njenih dokumentov.

Misli o vojni in možnost mira.

PARIZ 6. (Kor.) Posebni izvestitelj „Matinov“ javlja, da mu je turški delegat Osman Nizami paša izjavil, da ne more smatrati za verjetno vest, da bi hotele storiti velesile v Carigradu energičen korak, ker bi to bilo nasprotno načelom, ki so jih velesile ob pričetku vojne izrazile. Turčija ne more odstopiti Drinopolja iz etniških strategičnih, verskih in političnih vzrokov.

Bolgari so izjavili, da prične vojna iznova, če Turčija ne popusti. No, je zaključil Osman Nizami, če prične vojna zopet, bodo morali prevzeti odgovornost za nove sovražnosti in grozote Bolgari in njih zavezniki. Isti izvestitelj javlja, da je prvi med bolgarskimi pooblaščenici, dr. Danev, še vedno tak optimist, kakoršen je bil in da se mu je izrazil, da se bo še vse vravnalo, vsled česar se ni treba čez mero razburjati.

Ob eni se je približal Madleninu dvorecu. Od daleč so se beleli z mesečino obliki visoki zidovi dvorca in se jasno ločili drug od drugega s svetlobo obsejani vrhovi visokih dreves v parku, ki se je raztezal daleč okoli hiše, izprekrižan z globokimi sencami in sijajnimi gredami.

Ivan je nekoliko pridržal konja. Sedaj mu je šele prišlo na um, da je začel misliti, kako naj bi prišel v dvorec. Željno in zopet v veliki skrbi je vzdigovl oči k ponosni hiši. Opazil je v južnem kotu dve razsvetljeni okni. širom odprti. In od tamkaj so prihajali glasovi glasovirja, — najprej kakor daljnega zvonjenja z gore ali nedogledne oddaljene.

Čim bliže je prihajal, tem jasnejše mu je prihajala melodija in vedno bolj je razločeval bujne in razkošne glasove, v katerih se mu je zdelo, da se giblje in strastno niše in podhrteva mirna noč. Ivan je postal — toda isti trenutek so uga nile luči in igra je prenehala. Malo pozneje se mu je zazdelo, da je videl premikati se plamenček svetlobe po drugih dotlej temnih sobah. Izginilo je tudi to in dolga okna dvorca so potemnela in oslepele.

— Prepzno sem prišel! — je jezno vzkliknil Ivan in nevede udaril konja z bičem, da se je žival visoko vzpela na zadnjih nogah.

A ko je tako stal tamkaj, vedno upirajoč oči v dvorec, so topotala na cesti v smeri od dvorca sem konjska kopita. Ivan se je naglo ozrl. Proti njemu dirja jahač —

Eno uro so konferirali.

LONDON 6. (Kor.) Reuterjev urad poroča, da bi Turki, ki še vedno vztrajajo na svojem stališču, nudili balkanskim delegatom kakih drugih ugodnosti in pristavljajo, da se Turki ne umikajo spravi, ki se že kaže čisto blizu. Mirovna konferenca se je sestala ob 4 pop. in ob 5 je že seja bila zaključena.

Nepričakovan konec londonskih mirovni pogajanj.

LONDON 6. (Izv.) Pri današnji mirovni konferenci so balkanski delegati prekinili sejo in so se odstranili. Politični krogi poudarjajo, da to še ne pomeni definitivnega konca. Velesile si prizadevajo, da bi aranžirale za petek zasedanje. Če pa to ne bi bilo možno, ali če bi se Turčija protivila in bi vztrajala na svojem stališču, bo pač premirje odpuvedano, ali do vojne ne pride, ker bodo velesile Turčijo prisilile, da popusti.

Pogajanja so samo suspendirana.

LONDON 7. (Izv.) Današnja mirovna pogajanja je delegat Novaković suspendiral, ker se zavezniki ne strinjajo s turškimi protipredlogi. (Natančnejšega izvestja ne moremo danes priločiti, ker nam je došlo po sklepu lista. — Ured.)

Masaryku trijalizem ni dovolj.

PRAGA 6. (Izv.) Danes se je vršilo tukaj zborovanje zaupnikov češke napredne stranke in realistov. Prof. Masaryk je referiral in poudarjal, da je treba pospeševati češkonemško spravo, da dobe Čehi primernega vpilva na vodstvo države.

Govoril je tudi o razmerah na Balkanu in o balkanskem vprašanju, ter je rekel, da moramo simpatizirati z balkansko vojno, če smo tudi sicer sovražniki vojne. To pa za to, ker je prinesla Jugoslovanom rešitev izpod več sto let trpljenega jarma. Gre tu večinoma o Srbiji, ker Grška in Bolgarska ste ste že osigurali. S Srbi je pa zdaj tako, kakor je bilo za časa zagrebške veleizdajske pravde in govornik nastopa izdaj za pravico in resnico.

„Ne pustim si narekovati in veleti patrijotizma ne iz Prage ne, a tudi ne z Dunaja, najmanj pa od literarnega urada na Ballhausplatzu (ministerstva za zunanje zadeve. — Ured.)“ Radikalne stranke, agrarci in vojaška stranka, vsi ti zasledujejo svoje lastne interese in vojaštvo si hoče s tem utrditi enovitost.

Govornik je proti avtonomni Albaniji, ki je tudi proti interesom Avstrije. Cela zadeva bode končala z baš takim fiaskom kakor veleizdaja v Zagrebu in pa Prochazkova afera, ki nas je osmešila pred celim svetom. Jugoslovani zahtevajo, da se politika izpremeni. Dualizem je nemogoč in človeku ni treba misliti na trijalizem, ker na Avstro-ogrskem živi — osem narodov. Avstrija mora najti novih potov in problem avstrijskih državnikov mora biti: „Če zamore biti Nemec Avstrijec, čemu pa ne bi mogel biti to Slovan in Jugoslovan?“

Veikossrbske propagande na jugu Avstrije se ni bati; Srbi imajo v novih pokrajinah dovolj kulturnega dela in se ne bodo mogli baviti s kakimi načrti v naši monarhiji.

Ogri proti davčnim zakonom.

BUDIMPEŠTA 6. (Izv.) Včeraj se je tukaj vršilo zborovanje, ki so ga prebivalci glavnega mesta priredili v protest proti uzakonjenju novih predpisov o davkih že pred novim letom. Sprejeli so stvarno resolucijo. Zborovanja ni motil nikak dogodek.

Vladni komisar v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 6. (Izv.) V političnih krogih se govori, da bo imenovala vlada za Budimpešto radi upornosti glede davčnih predlog svojega komisarja. Ta je baje že določen v osebi dosedanlega biharskega višjega župana dr. Miskolc-yja.

Lukacs v Opatiji.

BUDIMPEŠTA 6. (Izv.) Ministrski predsednik Lukacs se napoti jutri v Opatijo, kjer se bo mudil samo nekoliko dni.

Samomor ministrice hčeri.

VELIKI VARADIN 6. (Kor.) Hči trgovinskega ministra Beuhyja, ki se je mudila že nekoliko dni na obisku pri tukajšnjih sorodnikih, je postala danes žrtev smrtonosne nezgode. Po večerji je odšla hči trgovinskega ministra v pisarno, da napiše pismo. Tam je našla nabit samokres, ki ga je hotela odstraniti. Petelin pa se je zadel ob mizo in samokres se je sprožil. Poklicani zdravniki so konstatirali le deklečjo smrt. Krogla je zadela dekle pri srcu. Trgovinskega ministra so telefonsko obvestili o dogodku in on se je takoj napotil v Veliki Varadin.

BUDIMPEŠTA 6. (Izv.) Uradno se poroča, da se je hči trgovinskega ministra Beuhyja ustrelila le po nesrečnem slučaju. Zatrjuje se pa od druge strani z vso resnobo in zelo verjetno, da se je ustrelila radi nesrečne ljubezni.

Špijoni so ušli.

KRAKOVO 6. (Izv.) V Halyczu so prišli izredno nevarnega ogleduha, ki se je branil imenovati pravo ime. Pravi pa, da se piše Kapor. Preteklo noč pa je ušel iz svoje celice in je odprl še drugemu špijonu, nakar sta oba strla vrata kaznilnice in ušla. Ujeti ju niso mogli.

Prebivalstvo v Rumuniji.

BUKAREŠT 6. (Izv.) Izšla je surova bilanca o ljudskem številu, ki pravi, da ima Rumunija sedem in pol milijona prebivalcev, to je en milijon več nego leta 1899. Bukarešt sam šteje 350.000 prebivalcev.

Morilec svojega tovariša.

ASCH 6. (Izv.) V Plauenju so našli včeraj v kleti neke hiše strašno razmesarjeno truplo 15letnega trgovskega učenca Gaadeja. Raziskava je dognala, da je Gaadeja bil poslal na pošto njegov principal, da inkasira 16.000 mark. Njegov tovariš, 16letni trgovski vajenec Petzold pa je vedel za to in je Gaadeja pričakoval. Zvabil ga je na stanovanje, ga tam umoril in nato skril v klet. Morilca so že zaprli.

Eksplozija smodnika.

LEVOV 6. (Izv.) V Novem Zaričovu je eksplodirala v kotu prodajalne nekega trgovca se nahajajoča zaloga smodnika. V prodajalni je bilo navzočih vsega 9 oseb, ki so vse hudo ranjene, med njimi trije kmetje smrtno.

občutkih o nedoglednem poletu želja in hrepenjenja! V tem neskončno blaženem objemu ni bilo časa, da bi bil kdo povpraševal ali tudi samo pomislil nato. Dolgo je potrajalo, preden je minila prva sreča in so se pojavile besede in misli.

— A kako, da si tako pozno še šla iz hiše? — jo je vprašal prvi Ivan in je nežno privzdignil njeno glavo ter se z dolgim pogledom vtopil v njeno krasno, s srečnimi solzami orošeno lice.

— Slutila sem, da prideš nočjo. Vse mi je govorilo nekaj, ves dan nisem imela miru, — ah Ivan — in morala sem končno na izprehod. Saj veš — kako ljubim take svetle noči — take izlete na konju! Res — odkar je prispelo tvoje zadnje pismo, sem vedno le štela trenutke, kedaj prideš. — Tako dolgo, tako dolgo se nisva videla!

— In predolgo — predolgo! — je pošepeetal Ivan in zopet privl k sebi njeno nežno, razgreto lice tesneje k svojim prsim.

Morda sem v tem času ogrdela — ostarela — in ti me ne boš več ljubil! — je z dražestno koketerijo pripomnila Madlena in privzdignila obraz.

— Ah, lepa si, lepa Madlena! — je vzkliknil Ivan in se z neizrekljivim užitkom zagledal v njeno lice. — Mesec je goljufiv! Toda — bodisi, kakor že; ali me ljubiš? A njene velike črne oči, ki so se lesketale in žarele kakor ogenj žive žrjavice in se napol izgubljale za povešenimi, blaženosti drhtečimi trepalnicami, niso izgovarjale tega (Dalje.)

PODLISTEK.

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Kaaver Šander Ojalski. — Prevel A. E.

— Zakaj pa nisi ostal na plesu? je vprašal Avrel.

— Kaj če meni ples? Saj ni Marije, — in Cerovič se je ves zmeden prekinil in nato nadaljeval: — Nihče od vas ni prišel, niti Ivan, pa kaj naj delam potem tam jaz? — Ej, Ivan, zakaj me nisi čakal? „A glej, saj se niti pozdravila še nisva.“

V tem je prišla Marija v sobo. Na krasnem mladem licu je sijalo zmagovaljevo, blaženstvo in sreča, dasiravno so jej bile oči zardele po solzah, ki so jej prav kar tekale po licu.

Prvi trenutek je bil Ivanu Ceroviču prihod nekoliko neprijeten, ker se je bal, da odide tako še težje od doma, videč pa, kako je Jurica kmalu zapletel celo družbo v zabavo, se je razveselil prijateljevega prihoda in — je v kratkem izginila iz sobe.

Dal si je osedlati konja in je odjahal proti Lačkovcu. Noč je bila vsa bela in srebrna od mesečine, a topel zrak je mirno in tiho ležal nad pokrajino. Vse je bilo brez gibanja, skoraj bi bilo slišati, kako se plazijo senice drevja. Samo topot Ivanovega konja je odmeval med bregovi in izgubljeval v temnih logih.

Bolgarska narodna banka v Solunu.

SOLUN 6. (Kor.) Danes so tukaj slovesno otvorili podružnico bolgarske narodne banke v Soliju. Grška narodna banka v Atenah namerava istotako urediti svojo podružnico.

Zborovanje pruskih socializmov.

BEROLIN 6. (Kor.) Zborovanje pruske socialnodemokratske stranke je bilo danes tukaj otvorjeno. Predlog, da bi stavili poljsko vprašanje na dnevni red, je bil z veliko večino odklonjen, pač pa je bilo z malo večino sklenjeno, obravnavati o negovanju mladine na Pruskem.

Moslimski begunci v Solunu.

SOFIJA 6. (Kor.) Atenska vest o takozvanih težavah, ki jih baje delajo Bolgari, da bi zabranili v Solun pobegnivšim muslimom povratek, nikakor ne odgovarja resnici. Dokaz temu so odredbe, ki so bile ukrenjene v odsotnosti moslimov v varstvo njih premoženja in one jasno govorijo, da žele Bolgari, da bi se begunci vrnili.

Vest o ruskem prestolonasledstvu.

PETROGRAD 6. (Kor.) Petrograjska brzojavna agencija je pooblašena, dementirati in označiti za prazno izmišljotino vest, da bo imenovan veliki knez Dimitrij Pavlovič za ruskega prestolonaslednika.

Eksplozija na oklopnjači

PARIZ 6. (Izv.) Na oklopnjači „Masena“, ki je danes zapustila toulonski pristan, je eksploziral kotel. Mrtvih je osem oseb. Število ranjenih ni znano.

Žurnalista padel v boju.

ATENE 6. (Izv.) V zadnjem boju pri Bizani je baje padel angleški vojni korespondent Newport, ki se je bil udeležil že l. 1897 grško-turške vojne.

Pismo iz Črnogore.

Cetinje, 4. januarja.

Vest, da se Avstrija protivi temu, da bi se Skader priklopil Črnigori, je povsod v Črnigori pobudila veliko presenečenje, ali bolje rečeno, pravcato ogorčenje. Toliko črnogorske krvi je že poteklo, toliko hrabrih črnogorskih sinov je že pokrila hladna zemlja, toliko jih, pokritih s težkimi ranami, leži v bolnicah, in vsa ta kri, vse te rane, vse te smrtne žrtve naj bi bile zastoj: Skader, oni Skader, kjer je potekla pravzaprav zibelka Črnogore, naj bi ostal še nadalje v rokah ljutega dušmana, naj bi bil še nadalje torišče arbanaskih grozodejstev. Ne, črnogorska duša se upira z vsemi silami tej namisli. Skader mora biti črnogorski.

K temu za Črnogoro življenjskemu vprašanju piše „Cetinjski Vjesnik“ sledeče:

Avstro-ogrška vlada je izrazila željo, naj bi Skader ne pripadel Črnigori.

To važno vest priobčujo dunajski listi. Novica je važna, ali nas vendar ni iznenadila. Iznenadeni bi bili, ako bi bilo nasprotno. Tako imamo le še en dokaz več: da sosednja monarhija na vsak način hoče preprečiti svobodno razvoj balkanskih držav. Srbskima državama, Črnigori in Srbiji so napovedali vojno na iztrebljenje. Bolgarski in Grški za sedaj še namigujejo in se jima kažejo prijateljski, to pa zato, ker ste toli oddaljeni od njihovih meja. Najprej žele pogoltniti Srbijo in Črnogoro, potem pridete Bolgarska in Grška itak sami po sebi na vrsto. Tedaj okusite tudi oni dve to „prijateljstvo“, kakor ga mi sedaj čutimo na naših plečih. Svoboda, napredek in samostalnost balkanskih držav jim je v duši skrajno mrzka.

Znali so s spletkami in grožnjami ostrašiti vso Evropo in si pridobiti njeno privolitev, da Srbija ne dobi svojega morja. Albanija in Arbanasi so jej rabili za sredstvo in izgovor. Ni jim na svobodi Arbanasov, temveč edino le na tem, da Srbija ne pride do morja. Ko bi ljubila Avstrija svobodo narodov, bi ne dopuščala, da so njeni prosvitljeni slovanski podaniki oropani vseh človeških pravic. Na Hrvatskem je sedaj vladavina kakor v bivši evropski Turčiji. Turška nasilstva se sedaj dogajajo na Hrvatskem. Zato najbrž tudi gotovo dunajsko časopisje tako simpatizira z barbarsko vladavino polumeseca.

S Srbijo so napravili grdo operacijo, ki nasprotuje vsem načelom pravice, morale in duha današnje evropske civilizacije. Dovoljeno je, da velesila, ki že stoletja požira svobodo poštenih in kulturnih manjših narodov, nastavlja božjo na grlo majhni državi, ki se je izčrpala v boju s tlačitelji svojih prekomernih bratov. Srbiji je z blagoslovom Evrope, ki se je prestrašila lažnega žvenketanja s sabljjo, odvzeto morje, in ona je pograbljena za vrat ter potisnjena z ozemlja, ki je bilo vedno srbsko in katero je osvobodila s krvjo svojih sinov.

Sedaj je vrsta na Črnigori. Sedaj naj se torej — po poročilih dunajskih listov tudi njej nastavi nož na vrat. Tudi to je srbska država, zato je tudi njo treba uničiti, kajti pokazalo se je, da tamkaj sovražno vse, kar je srbskega. In če se bomo branili pred tem nasilstvom, te nečuvne krivice, tedaj dvigne gotovo avstrijsko časopisje zo-

pet tak hrup, kakor da mi izživamo evropsko vojno. In onemu, ki bi nam hotel pomagati, pa bodo očitali, da kali splošni mir.

Alli je Skader vreden evropske vojne? — bodo po hinavski povpraševali Evropo. Mi pa pravimo že sedaj: ako hočemo zaradi Skadra zanetiti Evropo, kakor so jo baje hoteli zaradi Drača, ne bomo imeli prav nič proti temu. Mi ne izživamo, ki branimo svoje, temveč izživajo oni, ki nam hočejo odvzeti naše.

Ena stvar je sedaj že popolnoma jasna: v sosedni monarhiji ne žele imeti miru s Srbijo in Črnogoro, temveč hočejo ponižati te dve srbski kraljevini, in poteptati in uničiti in to v zvezi temu, da ste obe državi podali najboljše dokaze o svoji korektnosti. Toda na to se ne ozirajo, temveč nas neprenehoma izživajo. Oni so veliki in močni, mi smo pa majhni, toda onega ne bodo oni mogli nikdar dvigniti na noge, pa naj se jim carstvo razširi vse do Himalaje, kar moramo mi, prisiljeni na samoobrambo. Mi bomo tudi brez ukaza mobilizirali brezprimerno ogorčenje celega naroda, njegovo navdušenje v pomladku, njegovo vero v zmago pravične stvari.

Naj bi ne prišel ta usodni trenotek! Mi ga ne želimo! Menimo pa, da se tudi na Dunaju dobro premislijo, preden bi se odločili za to, da se vzamejo obema srbskima kraljevinama nadaljni pogoji za samostalno življenje.

Kar se tiče Skadra, na katerega gledajo z obojevalnimi očmi, jim pošiljamo složno in glasno sporočilo vsega našega naroda: ga želite odvzeti, pridite in vzemite nam ga iz naših rok.

Tako imenovani list. Jasnejše, odkritejše besede pač ni treba želeti. Črnogora se nikakor noče odreči svoje pravice do Skadra, ki jo ima ona in le ona edina, in kakor je videti, je pripravljena braniti te pravice z vsemi močmi. Upajmo, da ne pride do tega, da bi morala Črnogora z orožjem v roki braniti te svoje pravice v obupnem boju za obstanek, upajmo, da zmaga pravica tudi brez te gorostasne krivice.

Proračun mestne občine tržaške za leto 1913.

Dasi bi bil moral biti predložen proračun za leto 1913. mestnemu svetu tako pravočasno, da bi stopil s 1. januarjem 1913. že v veljavo, vendar do danes, 6. jan. 1913 še niti razprava o njem ni pričela v mestnem svetu. Mestna računarija, ki ima nalogo, da sestavi proračun in finančna komisija, ki odobruje proračun, pa predložila, se opravičujeta, da je temu vzrok dobro znana usoda lanskega proračuna, ki ga vlada ni hotela potrditi. Po domače rečeno, magistrat hoče zvaliti krivdo na vlado. Ne da bi pa hoteli razmišljati o tem, kje leži krivda, moramo le konstatirati, da se je magistrat letos s proračunom zakasnil, in da mora občina nadaljevati svoje gospodarstvo na podlagi računskega provizorija, ki odobruje uporabo lanskega proračuna dotedaj, da bo predložen proračun odobren.

Razprava o predloženem proračunu za leto 1913. se prične menda v sredo zvečer. V svrhu, da bodo naši cenj. čitatelji lahko sledili proračunski debati v mestnem svetu, hočemo podati tu glavne podatke predloženega proračuna, ki naj jim služijo kot podlaga.

Proračun se deli — kakor vedno — v dva dela: redni in izredni. V prvem delu se nahajajo označeni redni dohodki in stroški, to je taki, ki se vedno ponavljajo vsako leto, kakor n. pr. uradništvo, davki, zdravstvo itd. V drugem delu pa so označeni izredni dohodki in stroški, to je taki, ki se le izredno pojavljajo, n. pr. nove ceste, nova poslopja itd. — Oglejmo si poprej redni proračun,

ki ima zase zopet več pododdelkov.

1. Centralna uprava.

Med dohodke tega oddelka spadajo n. pr. takse za pridobitev meščanstva (proračunljene z zneskom K 3180), razne globe itd. Skupni dohodki tega oddelka znašajo po proračunu K 190.390 za l. 1912. pa K 178.230, torej letos več K 12.160.

Med stroške tega oddelka spadajo: plača županova (K 18.000), I. podžupana (K 3000) in II. podžupana (K 2000), razne tiskovine, plača magistratnih uradnikov (K 1.089.599), remuneracije in podpore (K 14.495), potnine in dijete (K 48.481), lokalitve (K 138.746), uradni stroški (K 86.649), volitve (K 40.340) itd. Med uradnimi stroški je proračunjen tudi znesek K 3720 za prestave iz tujih jezikov. Iz opombe sprevidimo, da je mestni odbor v svoji seji 30. jan. 1911. sklenil mesečni strošek K 260 za prestave iz slovenskih jezikov! Skupno znašajo stroški tega oddelka K 1.823.540 (za leto 1912. K 1.792.020) torej letos več K 31.520.

Pod tem oddelkom se je lani nahajala postavka K 115.000 za pobojške plače mestnim uradnikom, ki se je dovolil le za enkrat, in se torej letos ne nahaja v proračunu.

2. Direktni in indirektni davki.

Med dohodke so všeti najemniški davek (proračunjen s K 70.000 več nego lani), hišni davek (proračunjen s K 50.000 več nego 1912.), rentni davek (proračunjen s K 350.000 več nego 1912.), prisoli med živimi (proračunjen s K 450.000 več proti 1912.), osebni dohodniški davek (K 60.000 več od l. 1912.), davek na špirtuozne pijače (K 50.000 več nego lani), konsumni davek (pa K 50.000 manj). Vsi dohodki davkov torej skupaj K 10.239.700 — (leta 1912. K 9.914.700), torej letos več K 325.000.

Stroški za pobiranje davkov so proračunjeni s K 185.880 (lani K 180.140), torej letos stroški večji za K 5740.

3. Premoženje občine.

Sem spada uprava občinskih hiš in nepremičnin sploh, občinskih dolgov, dohodki lova itd. Vsled pomnožitve občinskih hiš je proračunjen dohodek od najemnine s K 70.000 več nego lani. Dohodek od planarne in elektrarne je proračunjen s K 315.330 (proti 595.410 za lani). Elektrotehnično-mehanična delavnica, ki jo je mestu zapustil pok. meščan G. Galatti, ne nese nič dobička. Lov v tržaški okolici nese dobička K 5240. Skupni dohodki tega oddelka so proračunjeni s K 3.671.980 (lani K 5.589.340), letos torej s K 82640 več.

Med stroške so všeti davki mestnih nepremičnin (K 54.630) in drugi stroški vzdrževanja, skupno K 318380; dalje dolgov mestne občine iz l. 1879 v znesku gold. 1.600.000 in iz l. 1809 v znesku K 24.000.000 —, njih obresti in upravnice, dalje obresti tekočih računov, zadolžnic itd. — Skupni stroški tega oddelka so proračunjeni s K 2.848.460, v primeri z l. 1912 s K 281.930 več.

4. Pouk.

Dohodki sestajajo iz šolnin, proračunjenih na K 50.900 (lani K 152.300), iz davka na zapuščine itd. Skupno znašajo po proračunu za leto 1913 K 443.000, dotim so znašali za l. 1913 K 499.440, torej za letos za K 56.440 manj, ker se je postavil dohodek iz zapuščin in drugih virov („Contributi“) s K 450.40 manj nego lani. To pa med bržkone ne bode upravičeno, ker se ti dogodki z vsakim letom celo večajo.

Stroški za šole so velikanski in tem močnejše jih občutijo davkoplačevalci, ker se občina trdovratno brani oddati srednje šole državi. Lani je država občino skoro prisilila, da ji odstopi realno na Acquadottu in res je mestni svet vsled upravičenega pritiska to tudi sklenil; vendar, ker še pogodba med občino in vlado ni perfektna, se nahajajo postavke za to šolo še v letošnjem mestnem proračunu. Mestna občina vzdržuje 2 samostojni italijanski gimnaziji (podružnica višje gimnazije je postala vsled sklepa mestnega sveta z dne 6. 5. 1912 samostojna s pričetkom šolskega leta 1912—1913), na katerih poučuje 31 profesorjev, s plačami K 209.900; drugi stroški za gimnazije znašajo K 38.280. Mestna italijanska realna na Acquadottu ima 23 profesorjev, ki dobivajo plač za 157.690. Mestna realna pri Sv. Jakobu (samostojna vsled sklepa mestnega sveta z dne 28. 5. 1910) pa ima 14 profesorjev s plačami v skupnem znesku K 94.970. Obe občinski realni stanete vpošteto vse stroške, K 318.220. Gimnazije in realne stanejo mestno občino skupno nič manj ko K 566.400, kar bi vse lahko bilo občini prihranjen, če bi se bilo — kakor so naši poslanci vedno zahtevali — prepustilo srednje šole državi, ki jih je bila vedno pripravljena prevzeti!

Mestni italijanski licej ima cel regiment učiteljskih moči in so proračunjeni stroški za l. 1913 na K 240.340, za K 30.000 več nego lani!

Za vse srednje šolstvo torej, gimnazije, realke in liceje, od katerih nima 80.000 tržaških Slovencev nič, ali h večjemu to, da se v njih njihovi otroci pošiljančijo, troši naša občina letno redno nad osemstotisoč kron!

Za ljudsko šolstvo, mestno in okoličansko, stavi občina v proračun za l. 1913 K 2.060.550, za telovadno šolo K 32680, za šolo za gluhozorne K 33290, za večerne šole v mestu K 15600, v okolici K 1200 za „rikreatorij“ za dečke K 69290, za občinsko biblioteko K 38450, za natu historični muzej K 47500, za muzej umetnosti K 46440, „Società agraria“ dobi K 14470 (zakaj?), „Lega Nazionale“ K 15000 (in CMD?), „Laška univerza“ K 10.000 (ta zaklad znaša že K 80600), „Università del Popolo“ K 8000, občinske ljudske knjižnice K 12120, itd. Za podporo ubogim družinam, kojih otroci so v šolah K 23000 (te podpore večinoma pojedo renjikoši). Za obutev ubogim šolarjem (seveda le italijanskim) K 12000, za šolarske obede K 60.000, itd.

Če primerjamo postavke tega oddelka z lanskim proračunom, vidimo, da so se letos zvišali stroški za novo mesto ravnatelja (druga občinske gimnazije) in dveh telovadnih učiteljev s skupno plačo K 25060; za poviške razredov in učnih moči na realki pri Sv. Jakobu K 21.320; za nove učne moči na liceju K 28220, za druge nove učne moči K 24870. Vsled samostojnosti druge gimnazije znaša strošek za to

K 15500 več. Kaj od tega pride na Slovence? Nič!

To poglavje je najboljše in se bomo morali še k njemu povrniti.

Skupni stroški v tem oddelku znašajo po proračunu za l. 1813 K 3755250 proti K 3.666526 za l. 1912; stroški so torej za letos proračunje in za K 88730 večji znesek. (Konec jutri).

Domače vesti.

Smrtna kosa. Z Opčin. V nedeljo zvečer smo izgubili opensko korenino; naš toll priljubljeni in spoštovani Vinko Hrovatin, posestnik in mesar, nas je zapustil. Zatisnil je oči za večno. Openci so izgubili svoj steber. Pokojnik je bil vsikdar v najlepši zgled v narodnem pogledu. V narodnem boju je bil vedno med prvimi. Openci, posnemajte njegove zgled! S tem najbolj počastite spomin pokojnikov. Vsi skupaj pa ti kličemo, nepozabni naš Vincenc: Počivaj mirno v zemlji slovenski in večna luč naj ti sveti!

— V Lokvi je umrl po daljši bolezni gospod Avgust Praprotnik, tamošnji župan, trgovec in posestnik. Blizu 40 let menda je služboval pokojnik v Lokvi kakor učitelj. Pozneje pa je izstopil in se posvetil trgovini. Pokojni Avgust Praprotnik je bil res odličnjak v vsakem pogledu: dobrončen človek, skrben gospodar, svetovalec ljudstvu, in poln goreče ljubezni do svojega naroda. Posebno mu je bila na srcu družba sv. CM. Vedno jo je podpiral, vedno navduševal zanj in položil je dva kamna k njenemu obrambnemu skladu. Svojo ljubezen je je posvedočil tudi s tem, da je zaprosil, naj se mu ne poklada cvetja na krsto, ampak daruje naj se njej! Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

Pokojni škof Flapp je zapustil baje milijon kron za ustanove bogoslovcev. To je gotovo plemenit čin, ki bi gotovo vsaj ublažil sodbo radi vsega, kar je bilo, da ni pokojnik tudi tu pokazal svoje italijanske enostranosti. Določil je namreč, da najmanj polovico teh ustanov morajo dobivati Italijani. No proti temu ne bi imeli nič, ker bi odgovarjalo princi enakovrednosti, ako bi bil pokojnik določil tak minimum tudi za slovansko stran. Ali ni storil tega. Ako uvažujemo, kakl so nasproti nam istrski deželni gospodarji, in ako se nam pridruži eventualno tudi slaba dispozicija na namestništvu v Trstu, moglo bi se zgoditi, da dobijo Slovani manj od polovice, ali pa tudi — nič!

„Narodni list“ na adresu slovenskih poslancev. V Zaderskem „Narodnem listu“ čitamo. Čujemo, da pridejo te dni v Split slovenski poslanci ljudske stranke, dr. Korosec, dr. Krek in Jarc, da pridejo tu nekaka predavanja o raznih političnih, kulturnih in gospodarskih vprašanjih. Ako pridejo gospoda, da drže samo kulturna predavanja, moramo le pohvaliti njihovo dobro voljo; če pa ima njihov prihod tudi kako strankarsko svrhu, potem bi bili mogli gospoda tudi ostati doma.

Nemška katoliška duhovščina za Schulverein. Kako se čedalje bolj vnema nemška duhovščina za društvo, ki je največji škodljivec Sloventvu, dokazuje letak, ki ga je izdal Schulverein in se nahaja med drugim v njem dopis župnika iz Trabocha o. Ruperta Trachwandnerja. Ta gospod poudarja v svojem pismu nemškemu Schulvereinu, da se od nemških staršev rojen čuti nemškega duhovnika in je član nemškega Schulvereina, kar hoče tudi ostati, dokler bo društvo zvesto svojim sedanjim smotom, da noče biti nič drugega nego narodno obrambno društvo in ne prevladujejo v njem nobene politične in protiverske smeri. Schulvereinu želi na podlagi narodne edinstvi najboljše prospeh... Še odločnejše se je izrazil v prid nemškemu Schulvereinu dekan Pini iz Češke piscoč: „Očitno je, da je nemški Schulverein protikatoliški, le zlobno natočevanje. To društvo, ki ga je oživil katoliški duhovnik (Mitterer), se vzdržuje slehne strankarske politike. Po moji misli bi moral biti vsak Nemec član tega obrambnega društva.“ In kako proslavlja Schulverein in njegovo delovanje o vsaki priliki in nepriliki tolikrat imenovani pesnik duhovnik Kernstock! Nemška duhovščina gori in dela za narodno skrajno krivični Schulverein in mu želi najširje razprostranitev in največji vseh. To dejstvo naj bi uvaževali tisti slovenski duhovniki, ki bi najraje kar porušili našo družbo sv. CM, čeprav ta že po svojih pravih izključuje politično in protiversko smer.

Vsi enaki! Kakor znano, so nemški krščanski socialci nasproti borbi krščanskih narodov na Balkanu za osvobodjenje iz turškega jarma igrali sramotno, ker protikrščansko vlogo. Ko pa so videli, kakove blamaže so doživeli, kako so se kompromitirali pred vsem dostojnim svetom in kako se je zgražala nad njimi vsa res krščanska evropska javnost, so se menda začeli malce sramovati svojega protikrščanstva in so se začeli — prati. Zlasti se je lotila tega težavnega poskusa krščansko-socialna „Mährisch-schlesische Presse“ v Olomucu, ki bi hotela sedaj vso krivdo naprtiti na slovensko

časopisju. Na te obupne poskuse odgovarja praška „Union“:

„V resnici pa ne obstaja med obema smerima nobena razlika v tem pogledu. Nemški krščanski socijanci zmerjajo Žide in židovsko novinstvo, delajo pa istotako. Ko so si balkanski kralji dovolili govoriti besede o križu in krščanstvu, so krščansko socijalni listi psovali istotako kakor židovski. Kar je leta 1876. angleški državnik Gladstone (ta znani pravičnik in zaščitnik balkanske raje) rekel o Disraelu (svojem političnem nasprotniku in tekmeču) in njegovem sovražstvu proti krščanski svobodi, velja danes za krščanske socijance, z razliko le, da ne govore o krščanih, ampak o — šizmatikih. In vendar je leta 1870. papež Pij IX. pozval carigradskega patrijarha na koncil v Vatikanu! In Pij IX. je menda tudi kaj razumel o — krščanstvu!“

„Union“ pa naj bi bila napisala še logični zaključek, da nemški „krščanski“ socijalci le govore o šizmatikih, njihovo sovražstvo pa velja le — Slovanom!! Ker so balkanski narodi Slovani, so bili ti čedni krščani — na strani Turkov!!

Slovenščina na Koroškem — kaznjiva! Celovška gostilničarska zadruga je kaznovala najemnico narodnega hotela pri Trabesingerju gđc. Lojzko Leonovo z denarno globo samo zato, ker je poslala za drugi slovenski dopis. Mestni magistrat je seveda globo potrdil. Gosp. Grafenauer naj vendar vpraša v ministrstvu, ali je na Koroškem slovenščina še deželni jezik? Prepričani smo, da bi se gđc. Lojzki ničesar ne zgodilo, ako bi dopisovala — albansko.

Škof Strossmayer o Jugoslovanih. Veliki škof Strossmayer je pisal leta 1878 stolici v Rimu besede, ki naj bi jih imeli ob današnji situaciji pred očmi posebno naši avstrijski diplomati. Ta izborni poznavalec jugoslovanskih in torej tudi balkanskih vprašanj, je pisal tedaj: „Očitno je, da bi bili krščanski balkanski narodi brez boja in brez prelivanja krvi dosegli svoje naravne pravice, ako bi jih bile evropske velevalisti podpirale na nesebičen način. Posebno je obžalovati, da jih Avstrija ni hotela podpirati na odločen način. Da je Avstrija znala primerno porabljati svoje jugoslovane, potem bi bil ob reševanju iztočnega vprašanja največji del sam po sebi padel Avstriji v naročje kakor zrel sad. Sedaj, seveda, se bojim, da Avstrija izgubi simpatije jugoslovancev, ki se bodo pritoževali radi tega, da je Avstrija kriva na tem, da balkanski Slovani niso dosegli svoje popolne svobode.“

Iz Strossmayerja je gledalo oko proroka. Zato padajo njegove besede o avstrijski zamudi tem težje na tehtnico. Nemška in madjarska javnost je stavila Strossmayerjevo ime na proskribcijsko listo — veleizdajalcev. Kako vse drugačen bi bilo danes, ko se je jugoslovansko vprašanje razgrnilo pred svetom v vsej svoji veličini in pomembnosti, da so vsaj tedaj avstrijski diplomati slušali svarilni glas — veleizdajalca in da so se ob sedanjih dogodkih postavili na stran balkanskih narodov. Simpatija bi bil tu — ta velika, magična, čudotvorna sila — in danes bi bila naša monarhija prvačica držav na Balkanu. Ali je že tako usojeno, da se pri nas ravno iskrenim in poštenim najraje pritiska na čelo žig izdajstva. Besede imajo oni, ki so neiskreni, ker so sebični, in sadi so žalostni.

Albanci in — Slovenci. V „Slovenskem braniku“ čitamo:

Za danes semo en zgled, kako skrbi avstrijska vlada za šolstvo Albancem in kako Slovincem.

Nad 100.000 koroških Slovencev ima le eno šolo v materinem jeziku. Vsi tržiški Slovenci nimajo nobene ljudske, še manj pa srednje ali strokovne šole v svojem jeziku. Vse pritožbe so bile celih 30 let zaman. Da naš rod v teh avstrijskih vladetih ne propade, skrbeti moramo Slovenci z lastnimi žrtvami, da si vzdržujemo svojo šolsko družbo sv. C in M.

Ista avstrijska vlada, ki ne priskrbi Slovincem v omenjenih pokrajinah niti najpotrebnejše ljudsko-šolske izobrazbe, v Albaniji tekmuje z Italijo, katera ustanovi Albancem več šol, dasi Albanci šol niti ne marajo, temveč jih le izkoriščajo zaradi denarja in blaga, za hrbotom pa se posmehujejo bežastim Svabom.

Se več! Avstrijska vlada vzgaja Albancem tudi učiteljski naraščaj na ta način, da pošilja albanske mladeniče na avstrijska učiteljska, kjer jih prav z vsem preskrbuje. Tudi na celovško učiteljsko je o svojem času poklicala avstrijska vlada take albanske učiteljske. Oskrbela jim je stanovanje, hrano, dajala jim je denar celo za osebno zabavo in ustanove za počitniško potovanje.

Na istem učiteljsku pa so odklonili nad 10 nadarjenih slovenskih mladeničev čes, da ni več prostora. Za avstrijske državljane slovenske narodnosti popolnoma umevno! Kam pa naj gre avstrijska vlada z Albanci, ako bi se ozirala na vsiljive Slovence, ki bi se radi izobrazili na svoje stroške, da pozneje koristijo narodu in domovini? Slovenci na Koroškem bi sicer res potrebovali 300 do 400 slovenskih učiteljev, a jih imajo le nekaj nad 20 toda prednost gre Albancem, ki sicer nimajo še šol in jih tudi ne marajo, a njihova mladina rada pohajkuje po svetu na stroške avstrijske vlade.

Razlika med slovenskimi in albanskimi učiteljskimi je tudi ta, da Albance po končanih študijah pošiljajo v domovino, čeravno nimajo kaj delati; slovenske abiturijente pa potiskajo na nemško Koroško, ako sploh hočejo priti do trde skorje kruha. Kaj zato, ako slovenske občine moledujejo za slovenske učitelje, naj se zadovoljijo z nemškimi agitatorji, sovražniki in mučitelji slovenskih otrok!

Red v državi mora biti, saj nismo v Albaniji in Slovenci še dolgo ne bodo ljubljani — Skiptari.

Pri tem ima avstrijska vlada pred očmi skrb, naj postane Avstrija Jugoslovonom večja privlačna sila, nego jo nudijo države na Balkanu svojim rojakom! Kdo bi škilil čez mejo, kdo bi ne bil goreč avstrijski patrijot pri tak očetovski skrbi!

Trgovski ples, ki se je vršil v soboto zvečer v veliki dvorani Narodnega doma in s katerim se je otvorila letošnja naša predpustna plesna sezona, je uspel v vsakem oziru kar najljubše. Začetek je bil z ozirrom na zaposlenost trgovskih krogov, določen na deseto uro, ob kateri se je začela polniti dvorana plesalcev. Med drugimi je počastil ples namestniški podpredsednik gospod grof Attems, ki so ga člani odbora spravili v ložo, ki je bila pripravljena zanj. Visoki gost je bil jako ljubezljiv in se je počutil v sredi našega trgovstva kar naj bolje.

Ob zvokih orkestra c. in kr. bosenskega pešpolka se je razvil prav kmalu zelo animiran ples, ki ga je vodil gosp. Bizjak s priznano svojo spretnostjo. Posebno pestra je bila slika plesalk in plesalcev pri češki „besedi“ in četvorkah. Ples je potrajal do 4 jutraj in ostane gotovo vsem udeležnikom v najlepšem spominu, čast odboru Tržaškega izobraževalnega društva, ki je tako vsestransko poskrbel, da je prireditve dosegla vse stranski najlepši uspeh. Omenimo naj še resnične plesne rede, ki so jih prejele dame.

Kakor že rečeno, je trgovski ples bila prva letošnja plesna prireditev v večjem slogu in kot taka v vsakem pogledu častna za naše narodno trgovstvo, ki je pokazalo žnjo, da je važen, vsega upoštevanja vreden činitelj v našem narodnem družabnem življenju.

Slovenske narodne pesmi v gledališču „Eden“. Marsikdo izmed cenj. citateljev mi ne bo verjel in si bo mislil, da se hočem le šaliti; toda to ni istina. Kar pravi zgornji naslov, je le prava resnica. In kdor mi ne veruje, naj se sam prepriča. — Med drugimi točkami, ki tvorijo program prve polovice meseca januarja, nahajamo pod št. 12. točko: „Holandska v pesmi in v sliki“. Ta slika se deli v štiri dele: a) Frieslandia, b) južna Holanda, c) Zeelandia, d) Marken. In tu, v sliki b) pojo sicer v njihovem jeziku arilo po melodiji naše „Ko dan se zaznava“... in v sliki c) v začetku „pridi Gorenjčec“, katero nadaljujejo s „Po jezeru“.

Informirali smo se in doznali, da so te pesmi donesli na Holandsko naši slovenski izseljenci. Naša lepa narodna pesem je tam tako ugajala, da se je udomačila. Holanci spoštujejo danes slovensko glasbo kakor svojo. In mi Slovenci moramo biti ponosni, da je naša pesem našla na tujem tak odmev.

Poštni promet v božični dobi. Iz statističnega izkaza, ki smo ga prejeli od poštnega ravnateljstva, posnemljemo; da je bil na vseh tržaških poštah uradnih promet nastopni: Predaja: priporočenih pesem 21.844, vrednostnih pisem 882, vrednostnih omotov 784, navadnih omotov 24.545; od daja: priporočenih pisem 27860, vrednostnih pisem 1718, vrednostnih omotov 842, navadnih omotov 21.933; prehodne pošiljave: priporočenih pisem 25.658, vrednostnih pisem 552, vrednostnih omotov 1613, navadnih omotov 113.259. Skupno število vključenih pošiljatev je znašalo 255.077.

Slovensko gledališče.

„NEPOŠTENI“.

Drama v treh dejanjih. Italijanski spisal Girolamo Rovetta. Prevel Ertin Kristan.

Naše gledališče je v svoji lanskoli sezoni doseglo z Rovettovim „Papa ekscelesca“ — lahko rečemo — višek svojih uspehov v drami. Je pa tudi res Rovetta dramatik-umetnik, ki je ustvaril v svojih delih najboljše, kar si je mogoče misliti na polju drame. In drama, ki so jo igrali v nedeljo

†
Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, predobri oče, stari oče, tast, brat, svak in stric, gospod

AVGUST PRAPROTNIK

trgovec, posestnik, župan i. t. d.

danes dne 6. t. m. ob polu 12 uri opoldne, v 68. letu svoje dobe po dolgi in mučni boleznimi mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki nepozabnega pokojnika se preneso dne 8. t. m. ob 4 popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Blag mu spomin!

ŽALUJOČI OSTALI.

Na izrecno željo blagopokojnika se event. venci hvaležno odklanjajo v korist „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

†
Potrim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni oče in soprog

VINKO HROVATIN

previden s sv. zakramenti za umirajoče sinoči mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragerega pokojnika se bo vršil jutri, v torek, ob 4. pop. iz hiše žalosti na pokopališče.

Opčine, dne 6. januarja 1913

Ivanka, hči. Frančiška Hrovatin, soproga. Matko, Viktor Vinko, sinovi.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni

— IMA SVOJ —

AMBULATORIJ

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9
nad (Jadransko banko).

Sprejema od 12. do 1. in od 5½. do 6½. pop.

Zahtevajte povsod

„specij. lino mazilo za čevlje“

„LUNA“

Nedolgo glijivo. — Brez duha. Najaveteljšo. Brez škodljivih primesti. Se ne suši. Vzdržuje usnje mehko. — Zavržite ponaredbes.

UMETNI ZOBJE

Plembiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

Poceni meso.

Razpošiljam vsak dan sveže, zaklano volovsko, telečje in ovčje meso v 5 kilogramskih poštinih pošiljatev franco po povzetju za samo K 4-50. Svinjsko meso K 6-—. Strogo solidna postrežba. M. HERMANN, Herinese št. 113, Ograko.

Vrata,

okna, vratni zastori, hišna vrata, stop-njice, pomivalniki, kameniti okrasni, ploče za hodnike, grede, balkoni itd. — Piccardi 18.

Novi zobozdravniški ambulatorij

ul. Rossini št. 12 (vokal ul. delle Poste)

Laboratorij za moderno dentistiko.

Umetni zobje od K 4-— dalje, plombe z

materijalom najboljšje kakovosti po K 2.

Izdiranje zob brez bolečin po K 2 K.

Ordinacijske ure:

od 8 dopol. do 1 pop. in od 3 do 7 zvečer.

Ob nedeljah in praznikih od 9 do 12.

Koncesionirani zobotehnik

ALEKS. LUKEŠ

Trst, ulica Nuova 13.

Sprejema: od 9-12 in od 2-5.

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, urajce, ovratnice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev

POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojpu)

Mnenje g. dr. Ramboseffa, zdravnika v Slivnem

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Čast mi je Vam naznaniti, da sem tekom 14 let preizkušaval v svoji privatni praksi in v bolnišnicah različne izdelke ktnove skorje v raznih oblikah. Doer okus, čistilen in okrepujoč vpliv, ki sem ga imel prilliko konstatirati v bolnišnici prve vrste v Slivnu Serravallovo Kina vino z železom, vse to mi potrjuje njegovo nadvladje nad vsemi krepljivimi pomočki. Dosegel sem najboljše uspehe pri konvalescentih po nalezljivih boleznih pri šibkosti, izhajajoči od malarije, pri žledodnih boleznih provzročenih po prenapornem delu v poletnih dnevih, pri oslabljenju vsled starosti, pri dispeptičnih deklacijah in malokrvnih ženskah.

SLIVNO, 22. oktobra 1909.

Dr. RAMBOSEFF.

zvečer na našem odru, „Nepošteni“, je vredna vrstnica zgoraj imenovane ter je tudi enako, kakor ona prva, dosegla popoln uspeh.

Krepko, lapidarno začrtani značaji se dajo tudi očitati na odru in dejanje, ki je vzelo naravnost iz življenja, največje tragedije, ne pisane, temveč doživljene in vedno živeče čim dalje s tem večjo tragiko, tako dejanje se da uprizoriti z vso ono resničnostjo, kakor se je doigralo in se doigrava zmiraj v življenju. Seveda pa je treba za Rovetove ustvaritve tudi pravih ustvarjalcev na odru, in tako smo tudi imeli pred vsemi v obeh ustvariteljih glavnih ulog, g. Toplaku (Karlo) in gci. Wintrovi (Eliza).

Gca. Wintrova se je do vseh podrobnosti oživela v ulogo lepe, mlade, razsipne, preko svojih in svojega soproga gromitnih sredstev živeče žene, ki prav vsled tega pripravi svojega soproga tako daleč, da po seže po tuj lasti in mora pobegniti, da se reši sramotne obsodbe in ječe. Ni to lep značaj, ta Karlo, a vendar — rekli bi — verno po naravi slikan, da ga verneje ne moremo. Takih slabštev je pač dovolj v svetu, ki sami o sebi priznavajo, ko jih zadenejo posledice njihovih greha, da nimajo poguma, da bi stihili konec svojemu bednemu stanju, ker „mora biti človek pošten, da je lahko srce pošten, da je lahko hraber, pošten, da lahko ljubi“, ne pa — tat in lopov. Kakor rečeno, je g. Toplak podal tega slabša s pravo dovršenostjo.

Neumevanega umetnika pisatelja Elizinega očeta Orlandija je g. Dragutinović opremil s pristno „umetniško“ lahkomišelnostjo in brezskrbnostjo. Gca. Dragutinovićeva je podala gospe de Fornaris, ženo, ki je pripravljena vse žrtvovati, da reši svojega moža, pravi protitip Elizin, kar najbolje in prav tako tudi g. Boleslavski starega Sigismunda, ki plačuje Elizine tolete in dragocenosti. Gca. Železnikova (Tereza), gca. Kovačičeva (Kamila) ter gg. Golob (hišnik) in Pregarc (Serafin) so s svojimi majhnimi ulogami hvalevredno popolnili celoto.

Kakor rečeno, je igra uspela res častno in le žal, da je občinstvo bilo navzoče v re preveč častnem številu.

Včeraj popoldne so ponovili ob dobri udeležbi „Jesenske maneve“. Ob tej priliki je nastopila gca. Lepuševa, ki je bila zadnje čase precej indisponirana in je nato resno obolela, prevzela ulogo Treske ga. Ilčićeva, kateri je treba na izvršitvi njene naloge izreči vso pohvalo. Podala je mlado naivno-burško dekle, kar najbolje. Zbor je bil zopet enkrat izredno — slab.

Snoči je bila premijera Mollerove tridejanske veselolige, oziroma burke „Namišljenega bolnika“ z g. Dragutinovićem, gco. Wintrovo in go. Dragutinovićem v glavnih ulogah. Komedia je uspela izborna. Bilo je smeha vseppek. Stvar je nekoliko stara za sedanje čase, pa vendar hvaležna, kajti uspeh jej je ob količkaj dobri igri zagotovljen. In dobro se je igralo še precej, kar velja pred vsemi o glavnih ulogah, ne dosti manj pa tudi o ostalih, o katerih nam menda ni treba poročati. Vsekakor bo igra imela najboljši uspeh pri popoldanskem občinstvu. — r.

Prihodnja predstava bo še le v nedeljo, dne 12. t. m., katerega dne bo gostoval v naslovni vlogi opere „Zrinjski“ slavni umetnik kralj deželnega gledališča v Zagrebu, bariton g. Vušković.

Društvene vesti.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“. Danes, torek, ob 6 zvečer odborova seja. Ob 7 seja predavateljskega odseka.

Jutri, sredo, ob 8 sestanek. Naj ne manika nihče od tovarišev, ki se nahajajo v Trstu, ker se bodo razpravljale jako važne zadeve.

Nar. del. organizacija.

Tako pa ne bo šlo. Kakor v poletnem času zidarje, tako so začeli siliti sedaj tesarje, da se organizirajo pri socijalnih demokratih. En par jih je zaradi tega že izgubilo delo. NDO nastopi z vso oostrostjo proti pritiskom. Povemo, da tako ne sme iti naprej. Svobodno naj bo delavec, kje se hočejo organizirati. Organizirani pa morajo biti, bodisi tu ali tam.

Zidarska skupina NDO sklicuje za četrtek točno ob 3 zvečer javen shod v društveni dvorani, v ul. Sv. Frančiška št. 2. Na shod so vabljeni poleg zidarjev tudi zidarski težaki (malovarji).

Odbori vseh skupin NDO so naprošeni, da določijo člane za agitacijski odsek.

Skupina parketnih stavcev NDO. Danes, v torek, ob 6 zvečer seja.

Skupina mizarjev NDO. Jutri, v sredo, ob 8 zvečer seja.

Skupina postiljonov NDO sklicuje za danes, v torek ob 9 zvečer javen shod in ne ob 8, kakor je bilo včeraj pomotoma naznanjeno. Postiljoni, potrebno je, da se vsi udeležite tega shoda ki bo v prostorih „Kons. društva“ v Rojanu.

NDO priredi v četrtek ob 5 popoldne zaupen sestanek v Sv. Križu.

Vesti iz Istre.

Iz Draguča. Že tolikokrat smo se pri- tožili radi naše pošte, ali vse zastoj. Rav-

nateljstvo v Trstu, ali ne sliši, ali noče slišati. Kakova uradnica je to, ki upravlja našo pošto, priča nastopni slučaj.

Na tukajšnji italijanski šoli je nameščena v tem letu neka Alice Kodrich, nam popolnoma nepoznana oseba. Proti tej učiteljici so v tem kratkem času izbijali toliko in takih stvari, kakor da je najpodlejša stvar na svetu. A vse je prihajalo iz iste hiše, kjer je učiteljica stanovala — iz poštaricne hiše. Ali, ker konec delo kras, so proglasili ono učiteljico za navadno tatko. Poštarica je kričala za njo na javni ulici, da jej je ukradla uhane, vredne 70 K. Tudi pripoveduje okoli, da jej je več denarja zmanjkalo v hiši.

Tudi načelniku orožniške postaje je pripovedovala to s pripombo, da jo je učiteljica prosila naj je ne toži ter da jej vse povrne. Razumen človek bo to težko veroval. Na učiteljici je sedaj, da sodnim potom zahteva zadoščenja. Ta črtica nam kaže značaj naše poštarice. Zopet prosimo slavno poštno ravnateljstvo v Trstu, naj nam že enkrat pošlje za poštarico sposobno osebo, do katere bomo imeli zaupanje.

Za razmere v Istri je značilna tudi ta-le:

Začetkom tega leta je otvorila tu zloglasna Lega svoj „gladino infantile“. Soba, ki jim služi za to, je taka, da bi razumen gospodar ne zapiral vanjo niti — prašičev. Nizka je, okna največ 50 cm visoka in notri sredi belega dne tema kakor v rogu. Mi ne moremo razumeti, kako morejo c. k. šolske oblasti dovoljevati kaj takega. Siromašna deca mora izgubljati tu svoj vid, pak bodo c. k. oblasti prisiljene ustanoviti tu — zavod za slepce. Nam zapirajo šole za našo deca radi baje premalo higijeničnih pljuvalnikov; Italijani pa smejo rabiti prostore, ki nimajo niti enega po zakonu predpisane pogoja! — Ali treba temu komentarija?!

Druge slovenske dežele.

Podružnica slov. plan. društva v Vipavi priredi v soboto dne 11. t. m. I. planinski ples v prostorih hotela „Adrija“ v Vipavi. Obleka turistovska ali promenadna. Podkovani črevlji niso dovoljeni. Začetek ob 8 zvečer.

Služkinjo zdravo, ki zna samostojno kuhati in bi stalno ostala, išče advokatova družina, dobra služba, nastop takoj; doseganja bila 5 let. Via Massimiliana 15, II, vrata 5. 38

Absolvent c. kr. obrtne šole (stavbni oddelek) z večletno prakso na stavbi, želi primerne službe polirja ali kaj sličnega; govori tudi italijansko ter nekoliko nemščine. Prijazne ponudbe pod „Polir št. 36“ na inzeratni oddelek Edinosti. 36

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno drugo mizarstvo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Belvedere 28. ogel Torquato Tasso. 729

Proda se moderna spalna soba iz magonovega lesa. Kmet, mizar, ul. Ferriera 30. 32

Hišica z zemljiščem v Rocolu se proda po nizki ceni. Pojasnila ul. Chiozza 81. 30

Iščem kapitalista ali sodruga s 1000—1500 K za izkoristiti važno iznajdbo. Ponudbe inzeratnemu oddelek Edinosti pod „Velikanski dobiček“. 10

Gospica z maturo išče pisarniškega mesta tudi za slovensko in nemško korešpondenco za dopoldne. Naslov pove Edinost pod štev. 8

Glasovir za koncert, izvrsten, drugi za učenja je na prodaj. Ulica Petronio št. 9, vrata 16. 2245

Novo konsumno društvo

Trst, ul. Lazzaretto vecchio št. 31
priporoča svojo gostilno

„Alla nuova Stazione“

Toči izvrstna vina: dalmatinsko, istrsko in belo vipavsko. Gorka in mrzla jedila. Dobra kuhinja. Točna in cena postrežba.

SLOVANI DOBRODOŠLI!

Priporočeno od zdravnikov.
Proti ozeblini
uporabljajte
protiozeblinsko mazilo
odlikovane lekarne „Al due Mori“, dr. A. Praxmarer, Trst, Veliki trg. Lonček K 120.
Če se pošlje K 130 naprej, pošiljate poštne prosta

Gostilna „pri Deteljici“

v Trstu, ulica Belvedere 7.

Podpisana naznanjam s tem uljudno, da sem prevzela imenovano gostilno, ter se tem potom prav toplo priporočam cenj. gostom. Točila bodem sama pristna vipavska in istrska vina, kakor tudi izborni krasni teran po najzmernejih cenah; na razpolago so vedno dobra in sveža mrzla in gorka jedila. Posebno se priporočam cenj. gg. uradnikom za abonement na hrano.

Z odličnim spoštovanjem

ANGELA KJUDER, lastnica.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni od n. jh obrestuje 4 1/2 %

po 5 1/2 %, in se amortizacijo za daljše dobo po dogovoru. Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad. zaprt. Poštne - hranilniški račun 818-004.

Ima najmodernejšo varnostno celico za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pečice, s katerimi se najzgodnejše navaja litičiti svojo deca.

Martin Dovgan

Trst, ulica Giulia 86.

Priporoča cenj. občinstvu svojo na novo prevzeto in že 50 let obstoječo trgovino jestvin in kolo-nijalnega blaga.

Dobiva se Kolinsko kavo, Ilirake testenine ter rezno blago iz narodnih tovarn. Razpošilja po pošti dnevno pakete do pet kg naprej. — Blago vedno sveže in I. vrste. CENE ZMERNE.

SVOJI K SVOJIM!

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

Pahor

TRST

ulica Arcata 19.

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja :: po jako nizkih in zmernih cenah.

Prva slovenska mirodilnica

v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori 18, v bližini gostilne NDO.

Zaloga barv, čopičev, mrežic za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfumov, mineralnih vod itd.

Izvršujejo se pošiljke petroleja v originalnih posodah in drugo.

Back & Fehl

splošni uniformski zavod

Trst, Acquadotto 12

Izdelovanje uniform,

livrej in oblek po meri

Napredek vede!

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

= IORUBIN CASILE =

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s konfeti Casile

N. Castic.

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih čevk (silinge), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito zdravilo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Škatlica konfetijev Casile K 4.—

Iorubin Casile, najboljši protisifilnično in poživljajoče krištilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishlisu, vnetju žlez, poltnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojevalec urinske kisline itd. — Steklenica Iorubina Casile K 3-50.

Vbriganec Casile zdravi teli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Steklenica vbriganca Casile K 3-50.

Kdor želi večjih pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastoj in z vso rezervo. Priznani medicinski iz/elki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — Zaloga v Trstu: Mario Lang, lekarna Serravallo.

LA FILIALE DELLA BANCA „UNION“

(Filijalka Banke Union) v Trstu

se bavi z vsemi bančnimi in menličnimi operacijami.

Tekoči računi in računi na bančni žiro

Uložne knjižice

na fiksen termin ali dogovorjene prednaznanile

v kronah ali v inozemskih vrednostih

po jako ugodnimi pogoji po dogovoru.

Inkas

efektov, dokumentov, odreskov in iztrebanih sredstev.

Kupo - prodaja

tu- in inozemskih vrednost, valut in diviz.

Izdaja hranilne knjižice ter obrestuje vloge po

3 3/4 %

Mental davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Daje predujme

na vrednote in karate parnikov i. t. d.

Prejema in hrani depozite ter jih točno upravlja.

Izdaja in kupuje po dnevnem kurzu (presto vsakodnevni stroškov)

menične vrednote neapeljske banke (Banco di Napoli), italijanske banke (Banca d'Italia) in sicilijanske banke (Banco di Sicilia).

Odpira kredite v nozemstvo proti listinam. — Izdaja kreditna pisma.

ODDELEK ZA BLAGO.

Daje predujme

na blago, police, warranta i. t. d.

Odpira carinske kredite.

Kupuje in prodaja blaga v komitiji.

ODDELEK ZA SLADKOR.